

اصول قانون اساسی

در پروتوکل نظرات شورای نگهبان

عنوان

اصل چهل و هفتم

شماره مسلسل: ۱۳۹۳۰۱۵۴

تاریخ: ۱۳۹۳/۱۰/۶



پژوهشکده شورای نگهبان

شناسنامه

عنوان:

اصول قانون اساسی در پرتو نظرات شورای نگهبان

اصل چهل و هفتم

تدوین:

محمد فتحی

ناظر علمی:

کاظم کوهی

شماره مسلسل: ۱۳۹۳۰۱۵۴

تاریخ انتشار: ۱۳۹۳/۱۰/۶

پژوهشکده شورای نگهبان

فهرست مطالب

فهرست مطالب

- ۲..... اصل چهل و هفتم
- ۱- نظرات شورای نگهبان در خصوص مصوبات مجلس شورای اسلامی..... ۲
- ۱-۱. نظر شورای نگهبان در خصوص طرح احیاء و واگذاری اراضی مزروعی..... ۲
- ۲-۱. نظر شورای نگهبان در خصوص طرح تعیین وضعیت املاک واقع در طرح‌های دولتی و شهرداری‌ها..... ۳
- ۳-۱. نظر شورای نگهبان در خصوص طرح لغو لایحه قانونی راجع به املاک وراثت اسماعیل قشقایی و سهراب بهادری قشقایی..... ۴
- ۴-۱. نظر شورای نگهبان در خصوص لایحه اجازه تأسیس باشگاه ورزشی و ورزشگاه توسط مردم با نظارت دولت..... ۵
- ۵-۱. نظر شورای نگهبان در خصوص طرح اصلاح ماده (۳۳) اصلاحی قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگل‌ها و مراتع..... ۶
- ۶-۱. نظر شورای نگهبان در خصوص طرح بیمه کارگزاران مخابرات روستایی..... ۸
- ۷-۱. نظر شورای نگهبان در خصوص طرح تقویت مرزبانی جمهوری اسلامی ایران..... ۸
- ۲- نظرات شورای نگهبان در خصوص اساسنامه‌های مصوب هیئت وزیران..... ۹
- ۳- نظرات تفسیری و مشورتی شورای نگهبان..... ۹
- ۴- نظرات شورای نگهبان در پاسخ به استعلامات اشخاص حقیقی و حقوقی..... ۹
- ۴-۱. نظر شورای نگهبان در خصوص استعلام رئیس دادگاه کیفری یک شعبه ۱۸ مشهد در مورد توقیف اموال متهم توسط بازپرس..... ۹
- ۵- تذکره‌های ارشادی و قانونی شورای نگهبان..... ۱۰

اصل چهل و هفتم

مالکیت شخصی که از راه مشروع باشد محترم است. ضوابط آن را قانون معین می‌کند.

۱- نظرات شورای نگهبان در خصوص مصوبات مجلس شورای اسلامی

۱-۱. نظر شماره ۳۵۲۲ مورخ ۱۳۶۴/۳/۱۲ شورای نگهبان در خصوص طرح احیاء

و واگذاری اراضی مزروعی مصوب ۱۳۶۴/۲/۲۹ مجلس شورای اسلامی:

۱-۱-۱. ماده (۶) ... [به] علاوه این ماده با اصل ۴۷ قانون اساسی نیز مغایرت دارد.

۱. ماده ۶- اراضی دائری که بعد از پیروزی انقلاب به نحوی تا آخر سال ۵۹ در سراسر کشور و تا آخر سال ۱۳۶۳ در کردستان در اختیار غیرمالک قرار گرفته و روی زمین کشت نموده است (کشت موقت) به حکم ضرورت به کشاورزان متصرف که واجد شرایط زیر باشند:

الف- بی‌زمین یا کم‌زمین

ب- ممر درآمدی غیر از کشاورزی نداشته باشد.

ج- ساکن محل باشد.

واگذاری می‌شود و بهای عادلانه آن به صاحبان زمین بعد از کسر بدهی قانونی و شرعی توسط کشاورزان فعلی پرداخت خواهد شد و بعد از پرداخت آخرین قسط، سند رسمی و ثبتی مالکیت به وسیله هیئت‌های (۷) نفره موضوع ماده (۱۰) به کشاورزان داده خواهد شد.

مصوبه اصلاحی مورخ ۱۳۶۴/۲/۲۹ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

ماده ۶- اراضی دائری که به نحوی تا سال ۵۹ در سراسر کشور و سال ۱۳۶۰ در کردستان در اختیار غیرمالک قرار گرفته و روی زمین کشت نموده است (کشت موقت) به حکم ضرورت به کشاورزان متصرف که واجد شرایط زیر باشند:

الف- بی‌زمین یا کم‌زمین

ب- ممر معاشی غیر از کشاورزی نداشته باشد.

ج- ساکن محل باشد.

واگذاری می‌شود و بهای عادلانه آن به صاحبان زمین بعد از کسر بدهی قانونی و شرعی توسط کشاورزان فعلی پرداخت خواهد شد و بعد از پرداخت آخرین قسط، سند رسمی و ثبتی مالکیت به وسیله کمیسیون ماده (۵) به کشاورزان داده خواهد شد.

نظر شماره ۴۸۶۱ مورخ ۱۳۶۴/۸/۳۰ شورای نگهبان در خصوص طرح احیاء و واگذاری اراضی مزروعی مصوب ۱۳۶۴/۲/۲۹ مجلس شورای اسلامی:

شورای نگهبان طی نامه شماره ۳۵۲۲ مورخ ۱۳۶۴/۳/۱۲ نظرات و ایرادات خود را طی (۸) بند به مجلس شورای اسلامی اعلام نموده است؛ بنابراین ارسال مجدد همان مصوبه به شورای نگهبان مورد نداشته، مقرر فرمایید پس از طرح مجدد مصوبه در مجلس و تصویب اصلاحیه‌های لازم، جهت اظهارنظر به شورای نگهبان فرستاد شود.

۱-۲. در بند (۱) ماده (۸)،^۱ الزام مالک بر فروش یا اجاره، مغایر با موازین شرعی و اصل ۴۷ قانون اساسی است.

۱-۲. نظر شماره ۱۴۸۱ مورخ ۱۳۶۷/۲/۲۸ شورای نگهبان در خصوص طرح تعیین وضعیت املاک واقع در طرح‌های دولتی و شهرداری‌ها مصوب ۱۳۶۷/۲/۸ مجلس شورای اسلامی:

۱-۲-۱. در تبصره یک، الف: محروم کردن مالک از احداث و تجدید بنا در ملک شخصی، در صورتی که اجرای طرح براساس برنامه زمان‌بندی کمتر از (۱۰) سال باشد؛ ب: ملاک پرداخت قیمت اعیان تقویم شده در زمان صدور پروانه ساختمان به مالک،

(در خصوص ایراد شورای نگهبان، اصلاحی از سوی مجلس انجام نشده و لذا این طرح، به سرانجام قانونی نرسیده است.)

۱. ماده ۸- تأسیسات مالکین دو قسمند:

الف- تأسیسات و ماشین‌آلات کشاورزی

ب- تأسیسات و ماشین‌آلات غیرکشاورزی

بند ۱- تأسیسات و ماشین‌آلات کشاورزی که زاید بر احتیاج قانونی مالک باشد، در صورتی که مورد نیاز کشاورزان و کشاورزان منطقه باشد، مالک آنها ملزم است به اجازه یا فروش در اختیار کشاورزان قرار دهد.

بند ۲- ...

مصوبه اصلاحی مورخ ۱۳۶۴/۲/۲۹ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

ماده ۸- تأسیسات مالکین دو قسمند:

الف- تأسیسات و ماشین‌آلات کشاورزی

ب- تأسیسات و ماشین‌آلات غیرکشاورزی

بند ۱- تأسیسات و ماشین‌آلات کشاورزی که زاید بر احتیاج قانونی مالک باشد، در صورتی که مورد نیاز کشاورزان و کشاورزان منطقه باشد، مالک آنها ملزم است به اجازه یا فروش در اختیار کشاورزان قرار دهد.

بند ۲- ...

نظر شماره ۴۸۶۱ مورخ ۱۳۶۴/۸/۳۰ شورای نگهبان در خصوص طرح احیاء و واگذاری اراضی مزروعی مصوب ۱۳۶۴/۲/۲۹ مجلس شورای اسلامی:

شورای نگهبان طی نامه شماره ۳۵۲۲ مورخ ۱۳۶۴/۳/۱۲ نظرات و ایرادات خود را طی (۸) بند به مجلس شورای اسلامی اعلام نموده است؛ بنابراین ارسال مجدد همان مصوبه به شورای نگهبان مورد نداشتن، مقرر فرمایید پس از طرح مجدد مصوبه در مجلس و تصویب اصلاحیه‌های لازم، جهت اظهارنظر به شورای نگهبان فرستاد شود.

(در خصوص ایراد شورای نگهبان، اصلاحی از سوی مجلس انجام نشده و لذا این طرح، به سرانجام قانونی نرسیده است.)

خلاف موازین شرعی و مغایر با اصل ۴۷ قانون اساسی است.^۱

۳-۱. نظر شماره ۳۰۶۰ مورخ ۱۳۶۷/۹/۲ شورای نگهبان در خصوص طرح لغو لایحه قانونی راجع به املاک وراثت اسماعیل قشقایی و سهراب بهادری قشقایی مصوب ۱۳۶۷/۸/۱۵ مجلس شورای اسلامی:

۳-۱. ماده واحده از این نظر که مستلزم احیاء قوانینی است که در رژیم طاغوت در رابطه با موضوع مذکور در این ماده به تصویب رسیده و از جهات گوناگون مخالف شرع بوده است و نیز از این نظر که موجب نادیده گرفتن حقوق شرعی افراد است، خلاف

۱. ماده واحده- کلیه وزارتخانه‌ها، مؤسسات، سازمان‌ها، نهادها، شرکت‌های دولتی یا وابسته به دولت و شهرداری‌ها و مؤسساتی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام باشد، مکلف می‌باشند در طرح‌های عمومی یا عمرانی که ضرورت اجراء آنها توسط وزیر یا بالاترین مقام دستگاه اجرایی با رعایت ضوابط مربوطه تصویب و اعلان شده باشد و در اراضی و املاک شرعی و قانونی اشخاص اعم از (حقیقی و حقوقی) قرار داشته و در داخل محدوده شهرها و شهرک‌ها و حریم استحفاظی آنها باشد، پس از اعلام رسمی وجود طرح، حداکثر ظرف مدت هجده ماه نسبت به انجام معامله قطعی و انتقال اسناد رسمی و پرداخت بهاء یا عوض آن طبق قوانین مربوطه اقدام نمایند.

تبصره ۱- در صورتی که اجراء طرح و تملک املاک واقع در آن به موجب برنامه زمان‌بندی مصوب به حداقل (۱۰) سال بعد موکول شده باشد، مالکین املاک واقع در طرح از کلیه حقوق مالکانه مانند احداث یا تجدید بنا یا افزایش بنا و تعمیر و فروش و اجاره و رهن و غیره برخوردارند و در صورتی که کمتر از (۱۰) سال باشد، از کلیه حقوق فوق به استثناء احداث و تجدید بنا برخوردار خواهند بود. شهرداری‌ها موظفند همزمان با صدور پروانه ساختمان مالکان مشمول این قانون، قیمت عرصه و اعیان ملک موجود را جداگانه بر اساس مقررات موجود تقویم و در پرونده درج و ضبط نمایند و در زمانی که به لحاظ تأمین اعتبار، آمادگی اجرای طرح مزبور را دارد به هنگام اجرای طرح مصوب، ملاک پرداخت خسارت، قیمت عرصه ملک در زمان اجرای طرح به علاوه قیمت اعیان تقویم شده در زمان صدور پروانه خواهد بود.

مصوبه اصلاحی مورخ ۱۳۶۷/۷/۱۲ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

ماده واحده- ...

تبصره ۱- در صورتی که اجراء طرح و تملک املاک واقع در آن به موجب برنامه زمان‌بندی مصوب به حداقل (۱۰) سال بعد موکول شده باشد، مالکین املاک واقع در طرح از کلیه حقوق مالکانه مانند احداث یا تجدید بنا یا افزایش بنا و تعمیر و فروش و اجاره و رهن و غیره برخوردارند و در صورتی که کمتر از (۱۰) باشد در خصوص احداث و تجدید بنا مالک باید تعهد نماید هنگام اجرای طرح، حق مطالبه هزینه احداث و تجدید بنا را ندارد.

(گفتنی است هر چند با اصلاح این مصوبه از سوی مجلس، ایراد مربوط به مغایرت این ماده با اصل ۴۷ برطرف شده است، لیکن تبصره (۱) ماده واحده اصلاحی مزبور، از جهتی دیگر (مغایرت با شرع) با ایراد شورای نگهبان مواجه شده است.)

موازین شرعی شناخته شد. و از این جهت که اطلاقش ناقض حقوق مکتسبه مشروع اشخاص است، به خصوص نسبت به اموالی که مطابق تبصره یک لایحه قانونی شورای انقلاب از ناحیه دولت جمهوری اسلامی ایران در اختیار آنان قرار گرفته است، با اصل ۴۷ قانون اساسی که مالکیت مشروع را محترم دانسته و با اصل ۴۹ قانون اساسی که صرفاً ثروت‌های غیرمشروع را، آن هم پس از رسیدگی و تحقیق و ثبوت شرعی، قابل استرداد می‌داند، مغایر است.^۱

۱-۴. نظر شماره ۰۹۱۷ مورخ ۱۳۶۹/۸/۲ شورای نگهبان در خصوص لایحه اجازه تأسیس باشگاه ورزشی و ورزشگاه توسط مردم با نظارت دولت مصوب ۱۳۶۹/۷/۲۴ مجلس شورای اسلامی:

۱-۴-۱. اطلاق ذیل بند (۲)^۲ که شامل تملک اراضی اشخاص بدون جلب رضایت آنان می‌شود، مغایر با موازین شرع و اصل ۴۷ قانون اساسی است.

۱. ماده واحده- از تاریخ تصویب این قانون، لایحه قانونی راجع به املاک وراثت اسماعیل قشقایی و سهراب بهادری قشقایی مصوب ۱۳۵۸/۱۱/۱۰ شورای انقلاب، کأن لم یکن تلقی و ملغی اعلام می‌شود، به استثناء موارد مستثنیات دین که در قوانین مشخص شده است.

(در خصوص ایراد شورای نگهبان، اصلاحی از سوی مجلس انجام نشده و لذا این طرح، به سرانجام قانونی نرسیده است.)

۲. ماده واحده- به موجب این قانون سازمان تربیت بدنی ایران مجاز است برای متقاضیان واجد صلاحیت، مجوز تأسیس ورزشگاه و پروانه فعالیت برای باشگاه‌های ورزشی مطابق ضوابط کارشناسی صادر و امکانات زیر را در صورت لزوم در اختیار آنها قرار دهد.

۱- ...

۲- اراضی که به تشخیص وزارت مسکن و شهرسازی و سازمان اراضی شهری با کاربری ورزشی مشخص می‌شوند، در اختیار سازمان تربیت بدنی قرار می‌گیرد. در صورتی که زمین متعلق به دولت نباشد و سازمان مزبور امکان تملک آن را نداشته باشد، اشخاص حقیقی یا حقوقی که اجازه تأسیس ورزشگاه یا پروانه فعالیت برای باشگاه را دارند با موافقت سازمان تربیت بدنی می‌توانند زمین مزبور را تملک کنند.

مصوبه اصلاحی (نهایی) مورخ ۱۳۶۹/۱۰/۱۸ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

ماده واحده- ...

۲- اراضی که به تشخیص وزارت مسکن و شهرسازی و سازمان اراضی شهری با کاربری ورزشی مشخص می‌شوند در اختیار سازمان تربیت بدنی قرار می‌گیرد. در صورتی که زمین متعلق به دولت نباشد و سازمان مزبور امکان تملک آن را نداشته باشد، اشخاص حقیقی یا حقوقی که اجازه تأسیس ورزشگاه یا پروانه فعالیت برای باشگاه را دارند با موافقت سازمان تربیت بدنی و جلب رضایت مالکان می‌توانند زمین مزبور را تملک کنند.

۵-۱. نظر شماره ۳۱۲۶/۳۰/۸۲ مورخ ۱۳۸۲/۳/۸ شورای نگهبان در خصوص طرح اصلاح ماده (۳۳) اصلاحی قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگل‌ها و مراتع مصوب ۱۳۸۲/۲/۲۱ مجلس شورای اسلامی:

۵-۱-۱. ابطال اسناد موضوع تبصره‌های (۱)، (۲) و (۳) مغایر اصل ۴۷ قانون اساسی شناخته شد. همچنین چون شامل مواردی می‌شود که فسخ معامله و ابطال سند نیاز به رسیدگی قضایی دارد، از این جهت نیز مغایر اصل ۱۵۶ قانون اساسی شناخته شد ... تبصره (۶)، مبنیاً بر اشکال وارد بر تبصره (۲) و تبصره (۸)، مبنیاً بر اشکال مذکور در بند (۲) باید اصلاح شود.^۱

۱. ماده واحده- ماده (۳۳) اصلاحی قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگل‌ها و مراتع مصوب ۱۳۵۴/۳/۱۴ به شرح ذیل اصلاح و هشت تبصره به آن الحاق می‌گردد:

ماده ۳۳- به منظور نظارت بر اجرای طرح‌های کشاورزی و دامپروری و سایر طرح‌های غیر کشاورزی مندرج در ماده (۳۱) این قانون و همچنین اراضی واگذار شده جهت اجرای طرح‌های موضوع مواد (۳۱) و (۳۲) آیین‌نامه اجرایی لایحه قانونی اصلاح لایحه قانونی واگذاری و احیاء اراضی در حکومت جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۵۹/۲/۳۱ شورای انقلاب جمهوری اسلامی ایران و تشخیص تعلل یا تخلف و عذر موجه مجریان طرح‌ها و تفسیر درصد عملیات انجام شده طرح‌های مزبور در هر استان، هیئت سه نفری نظارت با حکم وزیر جهاد کشاورزی مرکب از یک نفر کارشناس در رشته مربوط به طرح، مدیر کل منابع طبیعی استان و رئیس سازمان جهاد کشاورزی تعیین می‌شوند. در مورد طرح‌های غیر کشاورزی، انتخاب کارشناس با وزیر مربوطه خواهد بود.

تبصره ۱- کلیه واگذاری‌های صورت گرفته بعد از سال ۱۳۶۵ که منجر به صدور سند قطعی گردیده است و وزرای وقت با استفاده از اختیارات خود، مستقیماً و بدون طی گردش کار کمیسیون‌های واگذاری در استان‌ها دستور انتقال سند را داده‌اند، مجدداً توسط کمیسیون موضوع این ماده در خصوص اجرای طرح بررسی و در صورتی که منجر به اجرای طرح نگردیده باشد، نسبت به ابطال اسناد آن اقدام خواهد گردید. واگذاری‌های صورت گرفته به دولت اعم از واگذاری‌های مستقیم جهت مصارف وزارتخانه‌ها و سازمان‌های دولتی و غیرمستقیم جهت مصارف شهرک‌های صنعتی، شهرک‌های مسکونی و اراضی واگذار شده جهت تعاونی‌های مسکن تا سال ۱۳۷۳، با رعایت تبصره‌های (۵۴) و (۲۶) قوانین بودجه سال‌های ۱۳۷۵ تا ۱۳۷۸ مشمول بررسی مجدد نمی‌باشند.

تبصره ۲- مدیر کل منابع طبیعی هر استان و منطقه مکلف است تصمیم کمیسیون مبنی بر ابطال سند اجاره و یا سند انتقال و دفترچه مالکیت صادره را به ادارات محل و یا دفتر اسناد رسمی تنظیم‌کننده سند ابلاغ نماید و دستگاه‌های مذکور مکلفند ظرف حداکثر یک ماه پس از اعلام مدیر کل منابع طبیعی استان منضم به تأییدیه کمیسیون مندرج در این قانون، نسبت به ابطال اسناد صادره و در صورت انتقال، اصلاح سند و دفترچه مالکیت به نام دولت به نمایندگی سازمان جنگل‌ها و مراتع و آب‌خیزداری کشور اقدام نمایند.

تبصره ۳- در صورتی که طرح مصوب اولیه که مبنای واگذاری اراضی به صورت اجاره و یا انتقال قطعی

بوده است از سال ۱۳۷۸ به بعد بدون مجوز تغییر یافته و زمین در کاربری جدیدی مورد بهره‌برداری باشد، قرارداد واگذاری و سند انتقال و دفترچه مالکیت صادره ابطال و پرونده جهت بررسی امکان و یا عدم امکان واگذاری مجدد به کمیسیون مربوطه در استان ارجاع، در صورتی که کمیسیون و هیئت موضوع این ماده تصرف بهره‌بردار را غیرممکن اعلام نماید، تصمیم متخذه از طریق هیئت مذکوره لازم‌الاجراء می‌باشد.

تبصره ۴- ...

تبصره ۶- افرادی که بر اساس رأی کمیسیون محکوم به ابطال سند می‌شوند می‌توانند مقدار سرمایه‌گذاری خود را به قیمت روز طبق نظر کارشناس رسمی مطالبه نمایند. مبلغ مورد نظر در بودجه سنواتی پیش‌بینی یا از مالک جدید دریافت خواهد شد.

تبصره ۷- ...

تبصره ۸- در صورتی که سند مالکیت اراضی طرح‌های فوق‌الذکر به اشخاص بعدی واگذار شده باشد و به ترتیب فوق سند مالکیت آنها ابطال گردد، مجری اولیه طرح مسئول ضرر و زیان ناشی از ابطال این اسناد مالکیت خواهد بود.

با عنایت به اظهار نظر شماره ۱۳۲۶/۳۰/۸۲ مورخ ۱۳۸۲/۳/۸ شورای نگهبان نسبت به این مصوبه و با توجه به اصرار مجلس بر مصوبه خویش، این مصوبه به مجمع تشخیص مصلحت نظام ارجاع شد.

مصوبه مورخ ۱۳۸۶/۴/۹ مجمع تشخیص مصلحت نظام:

ماده واحده- ماده (۳۳) اصلاحی قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگل‌ها و مراتع مصوب ۱۳۵۴/۳/۱۴ به شرح ذیل اصلاح و شش تبصره به آن الحاق می‌گردد:

ماده ۳۳- به منظور نظارت بر اجرای طرح‌های کشاورزی و دامپروری و سایر طرح‌های غیرکشاورزی مندرج در ماده (۳۱) این قانون و همچنین اراضی واگذاری برای اجرای طرح‌های موضوع مواد (۳۱) و (۳۲) آیین‌نامه اجرایی لایحه قانونی اصلاح لایحه قانونی واگذاری و احیاء اراضی در حکومت جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۵۹/۲/۳۱ شورای انقلاب جمهوری اسلامی ایران و تشخیص تعلل یا تخلف و عذر موجه مجریان طرح‌ها از مفاد قرارداد و تعیین درصد عملیات انجام شده طرح‌های مزبور در هر استان، هیئت سه نفری نظارت با حکم وزیر جهاد کشاورزی مرکب از رئیس سازمان جهاد کشاورزی، مدیر کل منابع طبیعی و یک نفر کارشناس در رشته مربوط به طرح تشکیل می‌گردد. در موارد اختلاف بین، نسبت به فسخ یا تمدید و تعیین و یا استرداد زمین تصمیم‌گیری خواهد شد. تصمیمات هیئت با اکثریت آراء معتبر بوده و آراء صادره این هیئت حداکثر ظرف مدت سه (۳) ماه قابل اعتراض در مراجع قضایی ذیصلاح خواهد بود.

تبصره ۱- متن قرارداد در آیین‌نامه اجرایی، موضوع تبصره (۶) مشخص و پس از تصویب هیئت وزیران تمام قراردادهای فی مابین وزارت جهاد کشاورزی و دریافت‌کنندگان اراضی از تاریخ تصویب این قانون برابر متن قرارداد مصوب منعقد خواهد شد و اقدامات بعدی وزارت جهاد کشاورزی و دریافت‌کنندگان اراضی تابع مفاد این قرارداد خواهد بود.

تبصره ۲- کلیه واگذاری‌های صورت گرفته بعد از سال ۱۳۶۵ که منجر به صدور سند قطعی گردیده است و وزرای وقت با استفاده از اختیارات خود، مستقیماً و بدون طی گردش کار کمیسیون‌های واگذاری در استان‌ها دستور انتقال سند را داده‌اند و در صورتی که واگذاری بدون وجود طرح مصوب بوده و یا طرح مصوب بدون عذر موجه اجرا نشده یا اجرای طرح به میزان کمتر از (۴۰٪) بوده و یا تبدیل و تغییر کاربری

۱-۶. نظر شماره ۸۸/۳۰/۳۲۸۵۰ مورخ ۱۳۸۸/۳/۱۳ شورای نگهبان در خصوص طرح بیمه کارگزاران مخابرات روستایی مصوب ۱۳۸۸/۲/۲۰ مجلس شورای اسلامی:

۱-۶-۱. علی‌رغم اصلاح به عمل آمده در تبصره (۱) ماده واحده،^۱ اشکال قبلی این شورا کماکان به قوت خود باقی است. علاوه بر این، اطلاق تبصره مذکور نسبت به بخش خصوصی در مورد سهامی که قبلاً به اشخاص واگذار شده، مغایر اصول ۴۰ و ۴۷ قانون اساسی شناخته شد.

۱-۷. نظر شماره ۸۹/۳۰/۳۸۶۲۷ مورخ ۱۳۸۹/۳/۱۹ شورای نگهبان در

غیرمجاز و غیرمتجانس با طرح مصوب بوده باشد، به موجب درخواست و اقامه دعوی از سوی وزارت جهاد کشاورزی در شعبه یا شعب ویژه‌ای که توسط قوه قضائیه در مرکز به همین منظور تشکیل می‌گردد، بدون اخذ هزینه دادرسی، رسیدگی و نسبت به فسخ واگذاری و تبدیل آن به اجاره، تمدید و تعیین مهلت برای اجرای طرح، یا دریافت بهای روز اراضی و واریز به حساب درآمد عمومی و یا استرداد زمین با توافق طرفین تصمیم‌گیری و رأی صادر می‌نماید. رأی صادره، قطعی و غیرقابل تجدیدنظرخواهی می‌باشد. مهلت اقامه دعوی موضوع این تبصره از سوی واگذاری‌های صورت‌گرفته تا پایان شهریورماه سال ۱۳۸۷ می‌باشد. واگذاری‌های صورت‌گرفته به دولت اعم از واگذاری‌های مستقیم جهت مصارف وزارتخانه‌ها و سازمان‌های دولتی و غیرمستقیم جهت مصارف شهرک‌های صنعتی، شهرک‌های مسکونی و اراضی واگذار شده جهت تعاونی‌های مسکن یا بخش خصوصی و غیردولتی برای اموال عام‌المنفعه تا سال ۱۳۷۳، با رعایت تبصره‌های (۵۴) و (۴۶) قوانین بودجه ۱۳۷۵ تا ۱۳۷۸ مشمول بررسی مجدد نمی‌باشد.

تبصره ۳- وزارت جهاد کشاورزی مکلف است رأی قاضی و تصمیم نهایی هیئت مبنی بر فسخ، واگذاری و یا استرداد زمین را به ادارات ثبت محل و یا دفاتر اسناد رسمی تنظیم‌کننده سند ابلاغ نماید و در صورت انتقال زمین نسبت به صدور دفترچه مالکیت به نام دولت به نمایندگی سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور اقدام نمایند.

تبصره ۴- در صورتی که مجری طرح وجهی بابت خرید اراضی به حساب دولت واریز و یا هزینه‌هایی در راستای اجرای طرح نموده باشد به هنگام تقویم، بهای روز با اخذ نظر کارشناسی محاسبه خواهد شد و دولت مکلف حداکثر تا پایان سال مالی بعد نسبت به تأمین اعتبار و استرداد آنها اقدام نماید.

تبصره ۵- واگذاری اراضی موضوع تبصره (۴) ماده (۳۱) اصلاحی قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگل‌ها و مراتع مصوب ۱۳۵۴/۳/۱۴ در مناطق مذکور در بند (الف) ماده (۳) قانون حفاظت و بهسازی محیط زیست مناطق چهارگانه تحت حفاظت مصوب ۱۳۵۳/۳/۲۸ ممنوع بوده و نسبت به استرداد زمین اقدام خواهد شد.

تبصره ۶- آیین‌نامه اجرایی این قانون توسط رئیس قوه قضائیه و وزیر جهاد کشاورزی تهیه و ظرف سه ماه به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

۱. برای آگاهی تفصیلی نسبت به مستندات قانونی این نظر، رجوع کنید به همین مجموعه، ذیل اصل چهلم، شماره ۱-۳-۱.

خصوص طرح تقویت مرزبانی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۸/۱۲/۲ مجلس شورای اسلامی:

۱-۷-۱. اطلاق جلوگیری از تملک اتباع و... در بند (۱۲) ماده (۹)،^۱ مغایر اصل ۴۷ قانون اساسی شناخته شد.

۲- نظرات شورای نگهبان در خصوص اساسنامه‌های مصوب هیئت وزیران

۳- نظرات تفسیری و مشورتی شورای نگهبان

۴- نظرات شورای نگهبان در پاسخ به استعلامات اشخاص حقیقی و حقوقی

۴-۱. نظر شماره ۴۹۷۶ مورخ ۱۳۷۲/۹/۱۱ شورای نگهبان در خصوص استعلام رئیس دادگاه کیفری یک شعبه ۱۸ مشهد در مورد توقیف اموال متهم توسط بازپرس: تاریخ: ۷۲/۴/۲۳ شماره: ۱۸/۱۵۴۹

دبیر محترم شورای نگهبان قانون اساسی

سلام علیکم

پس از عرض سلام و تهنیت، مقتضی است در مورد مفاد ماده (۶۸) و (۶۸ مکرر)

۱. ماده ۹- وظایف و اختیارات فرماندهی مرزبانی عبارت است از:

۱- ...

۱۲- جلوگیری از تملک اتباع و مهاجران خارجی و داخلی در حریم مرزی

۱۳- ...

مصوبه اصلاحی (نهایی) مورخ ۱۳۹۱/۸/۲۸ مجلس به منظور رفع ایراد شورا:

ماده ۹- وظایف و اختیارات فرماندهی مرزبانی عبارت است از:

۱- ...

۱۲- جلوگیری از تملک اتباع داخلی و مهاجران خارجی در محدوده مرز با رعایت قوانین و تأمین حقوق

مالکانه آنها

۱۳- ...

آیین دادرسی کیفری^۱ که بازپرس محترم با تقاضای شاکی می تواند قرار توقیف اموال متشاکی را صادر نماید، آیا این موضوع، اجرای حکم بدون محکومیت از دادگاه نیست؛ به عبارت دیگر مجازات مالی قبل از حکم محکمه جایز است یا خیر؟ پاسخ جهت اقدامات دادرسی ضروری هر چه سریع تر عنایت فرمایید.

رئیس دادگاه کیفری یک شعبه ۱۸ مشهد

رضایی گلستانی

شماره: ۴۹۷۶

تاریخ: ۷۲/۹/۱۱

ریاست محترم دادگاه کیفری یک شعبه ۱۸ مشهد

با سلام

عطف به نامه شماره ۱۸/۱۵۴۹ مورخ ۷۲/۴/۲۳ در مورد مفاد مواد (۶۸) و (۶۸ مکرر)

آیین دادرسی کیفری اشعار می دارد:

«چون بازپرس حق حکم ندارد و توقیف، در واقع منع مالک از تصرف در اموال

او است، لذا شرعاً جایز نمی باشد.»

دبیر شورای نگهبان

احمد جنتی

۵- تذکرات ارشادی و قانونی شورای نگهبان

۱. ماده (۶۸) قوانین موقتی محاکمات جزایی (آیین دادرسی کیفری) اصلاحی ۱۳۳۵/۱۱/۳۰: «ماده ۶۸- شاکی می تواند تأمین ضرر و زیان خود را بخواهد. در صورتی که تقاضای شاکی مبتنی بر دلایل باشد، بازپرس رأساً قرار تأمین خواسته را صادر می نماید.»

ماده (۶۸ مکرر) قوانین موقتی محاکمات جزایی (آیین دادرسی کیفری) اصلاحی ۱۳۳۵/۱۱/۳۰: «ماده ۶۸ مکرر- در صورتی که خواسته شاکی عین معین نبوده یا عین معین بوده ولی توقیف آن ممکن نباشد، بازپرس معادل مبلغ ضرر و زیان شاکی از سایر اموال و دارایی متهم توقیف می کند و اگر تقاضای تبدیل توقیف اموال متهم به ضامن بشود، طبق مقررات آیین دادرسی مدنی در فصل قرار تأمین مدعی به بازپرس عمل می نماید. قرار تأمین به محض ابلاغ، به موقع اجرا گذاشته می شود.»

امام خمینی (ره):

وازشورای محترم نکهبان می خواهم و توصیه می کنم، چه در نسل حاضر و
چه در نسل های آینده که با کمال دقت و قدرت و طایف اسلامی و ملی خود
را ایا فو تحت تاثیر بیج قدرتی واقع نشوند و از قوانین مخالف با شرع مطهر و
قانون اساسی بدون بیج ملاحظه ای جلوگیری نمایند.

(صحیفه امام، ج ۲۱، ص ۴۲۲)



بزهشکده شورای نکهبان

آدرس: تهران، خیابان شهید سپهبد
قرنی، کوچه خسرو، پلاک ۱۲
صندوق پستی: ۱۴۶۳ - ۱۳۱۴۵
تلفکس: ۰۲۱ - ۸۸۳۲۵۰۴۵
info@shora-rc.ir
www.shora-rc.ir